

द्राक्षबागेतील खरड छाटणी

राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र, पुणे

पो. बॉ. नं. 3, मांजरी फार्म पो. ऑ., सोलापूर रोड,
पुणे - 412 307. महाराष्ट्र (भारत)

फिश ऑईल २ मि.ली./लिटर ने ओलंड्यावर व तसेच खोडावर लाऊन घ्यावे.

७) खोडाच्या बुंध्यापासून १ फुट अंतरावर व तसेच स्टे वायर व लोखंडी पोलच्या भोवती ३-४ इंच जाडीची मॅलथिऑनची रिंग तयार करावी.

८) भुरी रोगाचा प्रादुर्भाव कमी करण्याकरीता सल्फरयुक्त बुरशी नाशकाची २ ग्रॅ./लिटर प्रमाणे फवारणी करावी.

भुरी रोगाचा प्रादुर्भाव

९) पावसाळी वातावरणात करपा रोगांची संभावना असते. तेव्हा कार्बेन्डाझीम १ ग्रॅ. + ब्ल्यु कॉपर २ ग्रॅ./लिटर ची फवारणी करावी.

नवीन बागेची खरड छाटणी

विस्तार माहिती पत्रिका क्रं. : ३४

तांत्रिक माहिती :

डॉ. आर. जी. सोमकुंवर, डॉ. ए. के. उपाध्याय, डॉ. जे. शर्मा, डॉ. एस. डी. रामटेके, डॉ. एस. डी. सावंत, डॉ. एन. एस. कुलकर्णी, डॉ. पी. जी. अडसूळे आणि श्री. प्रविण बी. तावरे

प्रकाशक :

डॉ. पी. जी. अडसूळे, राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र, पुणे - ४१२ ३०७

जानेवारी : २०१०

किंमत : ₹. १०

अधिक माहितीकरता संपर्क :

संचालक, राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र

पो. बॉ. क्रं. ३, मांजरी फार्म पोस्ट, सोलापूर रोड, पुणे-४१२ ३०७. महाराष्ट्र (भारत)

फोन : ०२०-२६९१४२४५/५५७३/५५७४ • फॅक्स : ०२०-२६९१४२४६

ईमेल : dirnrcg@gmail.com • वेबसाईट : http://nrcgrape.nic.in

Printed at : Flamingo Business Systems, Tel. : 24214636. Email : flaminbs@vsnl.com

५) वाढीचा जोम यावेळी जास्त असल्यामुळे ७+५+३ पाणांच्या (सबकेन केल्यास) तसेच सरळ काडी असल्यास १५ पाने अवस्थेत वाढ थांबवणे गरजेचे असते. तेव्हा शॅंडा पिंचींग व सीसीसीची फवारणी ५००-१००० पीपीएम या प्रमाणे करावी.

काडीची परिपक्वता

१) ही अवस्था ६१-९० दिवसांची असते. या अवस्थेत डोळ्यांमध्ये घडाचा आकार वाढतो. सल्फेट ऑफ पोटॅश ८७ कि.ग्रॅ./एकर छाटणीच्या ६० दिवसानंतर तसेच १२ कि.ग्रॅ. मॅग्नेशियम सल्फेटची ८० व्या दिवशी वेलीला उपलब्धता करून घ्यावी.

परिपक्व झालेली काडी

२) या अवस्थेत बाष्पीभवनाचा वेग कमी असतो. पाण्याची उपलब्धता १८२० लिटर/एकर/दिवस (३.२५ मि.मी. बाष्पीभवना करता) वेलीला करून घ्यावी.

३) पाऊस वाढल्यास पाण्याची गरज पडणार नाही.

४) नवीन फूटी वेलीवर वाढणार नाहीत याची काळजी घ्यावी.

५) पाऊस नसलेल्या काळात १३८० लिटर/एकर/दिवस या प्रमाणे पाणी द्यावे.

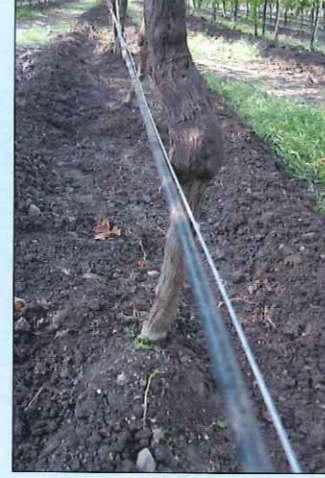
६) मिलीबग्चा प्रादुर्भाव कमी करण्याकरीता खोडाची साल काढून घ्यावी. डायक्लोरोन्हास २ मि.ली./लिटर + निम ऑईल ५ मि.ली./लिटर +

आपल्या भागात असलेल्या समशितोष्ण वातावरणात द्राक्षवेलीची वाढ ही वर्षभर जोरात होत असते. ही वाढ अशीच होऊ दिल्यास फलधारकतेवर विपरीत परिणाम होऊ शकतो. त्यामुळे आपण बागेत दोन वेळा छाटणी घेतो. फळकाढणी झाल्यानंतर लगेच खरड छाटणी घेतली जाते. ओलांड्यावर फक्त एक डोळा राखून जुनी काडी पूर्णपणे काढून टाकण्याच्या प्रक्रियेला खरड छाटणी असे म्हटले जाते. खरड छाटणीच्या व्यवस्थापनावर जवळपास ८०% घडनिर्मिती व चांगल्या दर्जाचे उत्पादन अवलंबून असते. याकरीता खालील गोष्टींची पूर्तता करणे गरजेचे आहे.

छाटणीपूर्व कार्यवाही

१) द्राक्षवेलीवर चांगल्या दर्जाचा घड तयार होण्याकरीता लागणारे अन्नद्रव्य हे वेलीमधूनच वापरले जाते. त्यामुळे वेल अशक्त झाली असेल. तेव्हा, फळ काढणी ते खरड छाटणी मध्ये १५-२० दिवसाचा कालावधी असावा ज्यामुळे वेलीची झिज भरून निघेल.

छाटणीपूर्वी चारी घेणे

२) वेलीची झिज भरून निघण्याकरीता एक दिवसाआड पाणी व थोडेफार नत्र सुरू असावे.

३) दोन वेलीमध्ये बुंध्यापासून ९ इंच सोडून ३ ते ४ इंच खोल अशी २ फुट रूंद चारी घ्यावी. यामुळे बऱ्याच मूळ्या तुटतील व नवीन पांढरी अशी कार्यक्षम मूळी तयार होईल.

४) या चारीमध्ये २ घमेली शेणखत, २५०-३०० ग्रॅम सुपर फॉस्फेट व मागील हंगामातील देठाच्या पृथःकरणानुसार सुक्ष्म अन्नद्रव्य टाकावे व त्यानंतर चारी झाकून घ्यावी.

खरड छाटणी घेणे

१) ओलांड्यावरील सर्वच जुन्या काड्या १ डोळा राखून काढून टाकाव्यात.

२) ओलांडा खराब झाला असल्यास याच वेळी खराब झालेला भाग कापून घ्यावा व नवीन ओलांडा तयार करावा.

३) छाटलेल्या सर्व काड्या रोगग्रस्त असल्यास एका ठिकाणी गोळा करून जाळून टाकाव्यात अथवा खड्ड्यामध्ये बोर्दोची १% ची फवारणी करून मातीमध्ये पूरवून घ्याव्यात. या काड्या अर्धवट कुजल्यानंतर दुसऱ्या हंगामात बोदामध्ये टाकल्यास नवीन मुळी तयार होण्यास मदत होईल.

४) छाटणीनंतर ओलांड्यावर राखलेल्या डोळ्यावर १.५% हायड्रोजन सायनामाईड (३० मि.ली./लि. पाणी) चे पेस्टिंग करावे.

५) छाटणीच्या दुसऱ्या दिवशी बोर्दो मिश्रणाची (१%) फवारणी घ्यावी.

६) बागेत नत्राचा व पाण्याचा वापर सुरू करावा.

छाटणी पूर्वीची बाग

खरड छाटणी

फुटी निघणे व वाढ होणे

१) वातावरणातील तापमानानुसार खरड छाटणीनंतर डोळे फुटण्याकरीता ८ दिवस (स्वमुळावरील वेल) ते १५ दिवस (खुंटावरील वेल) कालावधी लागू शकतो.

२) खरड छाटणीच्या ६ ते ७ व्या दिवशी डोळे फुगतात. यावर उडद्या नावाच्या किडीचा प्रादुर्भाव होतो. ही किड डोळा पोखरून नवीन निघणारी फूट नष्ट करते. तेव्हा इमिडाक्लोप्रिड ०.४ मि.ली./लि. किंवा लॅम्डा सायलोथ्रिन ०.५ मि.ली./लि. ची फवारणी करावी.

३) नवीन फूट निघाल्यानंतर वाढीचा जोम फारच जास्त असून सात दिवसात पाच पाणाची अवस्था आढळून येईल.

४) पाच पाणाच्या अवस्थेत सीसीसीसी ५०० पीपीएम ने फवारणी करावी यामुळे वाढ नियंत्रणात राहिल व काडी ओलांड्यावर सरळ राहून प्रत्येक डोळ्यावर सारख्या तिव्रतेचा सुर्यप्रकाश मिळण्यास मदत होईल.

फूटी मागे पुढे निघणे

एकसारख्या फूटी

५) पाण्याची उपलब्धता १२,६५० लिटर/एकर/दिवस (७.५३ मि.मी. बाष्पीभवन) प्रमाणे वेलीला करावी. फूटीची विरळणी सुध्दा याच वेळेस करून घ्यावी. साधारणतः १ फूट ही १.५ ते २.० वर्गफुट क्षेत्रफळाकरीता ठेऊन बाकीच्या फूटी काढून टाकाव्यात. शक्यतोवर एकसारख्या जाडीच्या फूटी राखाव्यात.

६) फूटीच्या वाढीचा जोम जर जास्त असल्यास ९ पाणांच्या अवस्थेत ७ पाणांवर पिंजींग करून सबकेन करावे अन्यतः १०-११ पाणांवर पिंजींग करून सरळ काडी ठेवावी.

७) सबकेन केल्यास ७ + ५ पाणांच्या अवस्थेत सीसीसीसी ५०० पीपीएमची फवारणी करावी.

वेलीची घडनिर्मितीची अवस्था

१) डीएपीची (१८:४६:०) १८० कि.ग्रॅ./एकर या प्रमाणे वेलीला उपलब्धता करून घ्यावी.

२) पाण्याची उपलब्धता २६३० लिटर/एकर/दिवस या प्रमाणे करावी.

३) वेलीला पालाशची उपलब्धता (३० ते ५० दिवसांच्या कालावधीत) ८७ कि.ग्रॅ./एकर या प्रमाणे तसेच ८-१० दिवसा नंतर मॅग्नेशियम सल्फेट ८ कि.ग्रॅ./एकर या प्रमाणे.

४) खरड छाटणीनंतर ४० व ५० व्या दिवशी १० पीपीएमची ६ बीएची फवारणी करावी. याचसोबत ४५ व्या दिवशी ५० पीपीएम युरासिलची फवारणी करावी.

वेल घड निर्मितीच्या अवस्थेत